

Zápis z 5. zasedání komise pro společenské vědy Rady vlády pro výzkum a vývoj, 12.9. 2003

Prof. Dostál zahájil jednání, konstatoval, že komise je usnášeníschopná, příslušné materiály a podklady k jednání byly jednotlivým členům rozeslány.

Schválení programu a návrhu na jeho změnu v tom smyslu, že vystoupení doc. Prečana bude přerušeno v 10:30 po příchodu zástupců AMU. K zápisu z minulého jednání nebyly vneseny žádné připomínky.

Na základě dotazu doc. Prečana byla konstatována nízká účast na minulém jednání.

Doc. Prečan informoval přítomné o poradě členů předsednictva rady vlády: Bylo konstatováno, že je třeba sjednotit přístupy k plánu činnosti oborových komisí. Hlavní úkol oborových komisí spočívá ve formulování hlavních směrů a proporcí rozvoje výzkumu a vývoje. Proběhla debata o rekapitulaci zkušeností a nutnosti těsnější spolupráce mezi předsednictvem a oborovými komisemi. Byl zamítnut návrh, aby se předsedové a místopředsedové účastnili zasedání ostatních oborových komisí. Byla zvažována možnost, aby sekretariát zasílal zápisy ze zasedání všem ostatním oborovým komisím. Předsednictvo vyslovalo obavy, zda oborové komise nehájí příliš své vlastní partikulární zájmy. Doc. Prečan zdůraznil nutnost součinnosti všech oborových komisí, jejichž agendy spolu souvisejí a vzájemně se prolínají.

Prof. Dostál vnesl dotaz na poměrné částky určené pro humanitní a sociální vědy v rozvinutých zemích z celkového objemu výdajů na vědu a výzkum.

Dr. Blažka informoval, že průměr činí 11 procent, v USA je to zhruba 6 procent, celkově existuje rostoucí tendence. Poměrné výdaje na humanitní a sociální vědy v České republice jsou jedny z nejvyšších na světě.

Doc. Prečan zdůraznil, že oborové komise se nepokládají za konkurenta rady, a věnoval se vyjasnění kompetencí ministerstva školství a rady vlády při přípravě návrhu národní politiky výzkumu a vývoje. Oborové komise připravují podněty k návrhu přímo pro radu.

Do diskuze se zapojili prof. Dostál a dr. Blažka.

Přerušeno projednávání prvního bodu v důsledku příchodu zástupců AMU, prof. Jiřího Hlaváče, děkana hudební fakulty, a prof. Václava Sirového, prorektora AMU.

Prof. Václav Sirový konstatoval, že na AMU vždy existovala tradičně silná vazba na zahraničí a škola byla v mezinárodní konkurenci vysoce hodnocena. Interpretační hudební umění však vyžaduje silnou výzkumnou základnu, pro jejíž rozvoj podle mínění reprezentantů školy chybí v rámci stávajícího grantového a dalšího podpůrného systému dostatečný formální prostor, který by umožnil adekvátní hodnocení a stimulaci vědecké práce.

Prof. Jiří Hlaváč připomněl, že v minulém roce zvítězil v klavírní soutěži Pražského jara student AMU Martin Kasík, u něhož členové mezinárodní komise vysoce ocenili rovinu zvuku. Je to výsledek akustického výzkumu realizovaného na hudební fakultě, které mimo jiné pracuje na výzkumu barokních varhan a bez jehož provázanosti s příslušnými obory by se vývoj interpretačního umění zastavil.

Prof. Václav Sirový informoval o výzkumném záměru školy v akustice a upozornil na skutečnost, že stávající zařazení oborů AMU v rámci KKOV je ekonomicky poškozující. Zároveň škola nemůže žádat o podporu ministerstvo kultury, protože AMU má univerzitní charakter.

Prof. Dostál poukázal na příkladě geografie na obecné nesrovnalosti v kategoriích KKOV.

Prof. Sirový informoval o způsobu financování na AMU. Prostředky nepokrývají veškeré provozní náklady a na autonomní vědeckou práci chybí vlastní rozpočtové zdroje.

Prof. Dostál se zeptal na výši koeficientu v uměnovědních oborech.

Prof. Hlaváč: 2,6

Doc. Prečan se dotázal na srovnání způsobu financování se zahraničními institucemi.

Prof. Hlaváč sdělil, že špičkové zahraniční školy mají své vlastní dostatečné prostředky na výzkum.

Dr. Blažka prohlásil, že základní problém spočívá v chronickém podfinancování všech oborů, vzhledem k ekonomické situaci však není výhled příliš růžový. Pokud jde o informační systém včlenění věcí, číselník KKOV dozná modifikací a řešení bude hledat rada vlády do konce října. Rada nemá přímé nástroje pro ovlivnění grantových agentur, oborových rad nebo komise pro výzkumná centra. Je třeba přesvědčovat o změně náhledu prostřednictvím reprezentace školy. Rada nemá vliv na způsoby výpočtu nespecifického výzkumu, jejichž určení je v kompetenci reprezentace vysokých škol a ministerstva školství. Rovněž zde musí působit především představitelé vysokých škol.

Prof. Dostál poděkoval zástupcům AMU za podnětné informace. Komise vezme vystoupení v úvahu. Je třeba trvale pracovat na dosažení změny.

Pokračovalo informační vystoupení doc. Prečana: 31.12. 2005 skončí Národní program výzkumu 1. Bude proto zahájena příprava Národního programu výzkumu 2 pro období 2006 až 2010. Dva členové z každé oborové komise se budou podílet na jeho přípravě.

Dr. Blažka: V kritickém případě, že na výzkum bude vyčleněno pouze 0,55 procenta HDP, národní program jako celek bude zrušen a budou realizovány pouze jeho segmenty.

Doc. Prečan: Hlavní úkol oborové komise spočívá v přípravě dlouhodobých směrů a proporcí, které poslouží jako podklad pro vypracování národního programu.

Dr. Blažka: Tento výběr a nastínění dlouhodobých směrů by měl být zpracován v rozsahu jedné až dvou stran do konce kalendářního roku. Příprava vlastního národního programu v průběhu příštího roku bude mnohem konkrétnější.

Prof. Veleminský se dotázal na konkrétní termíny.

Dr. Blažka: Návrh národního programu výzkumu předloží MŠMT v listopadu tohoto roku. Oborové komise dostanou k posouzení a vyjádření podklady na týden k dispozici. Do konce roku je třeba připravit formulaci šesti až osmi základních dlouhodobých směrů výzkumu ve společenských vědách (každý návrh v rozsahu přibližně jedné stránky).

Doc. Prečan: Konkrétní společné přípravě bude věnováno listopadové zasedání komise.

Dr. Blažka konstatoval, že se nepodařilo sjednotit postup přípravy mezi komisemi. Obecné zadání návrhu by mělo zahrnovat předpoklady země, účel, vztah ke světu, aktuálnost návrhu a ekonomický efekt.

Prof. Dostál navrhl, aby se dosáhlo shody v otázce struktury jednotlivých směrů.

Doc. Prečan navrhl historicko-antropologickou pracovní skupinu ve složení prof. Pánek, doc. Prečan a doc. Budil.

Následovala diskuze

Prof. Dostál: Jednotlivé pracovní skupiny připraví své návrhy do 5. 11. 2003. Budou pracovat ve třech okruzích: Historicko-antropologickém (Prof. Pánek, Doc. Prečan, Doc. Budil); ekonomicko-geografickém (prof. Dostál, prof. Vízek, doc. Hamerníková) a sociologicko-právním (Prof. Veleminský, prof. Možný, prof. Hubík, prof. Bejček, prof. Petrušek – bude osloven).

Doc. Prečan: Oborová komise musí předložit do 15. 10. návrh činnosti komise na příští kalendářní rok.

Z diskuze vzešel následující návrh:

1. Problematika hodnocení vědy a výzkumu, mechanismy, instituce a kritéria.
2. Analýza vědy a výzkumu na základě podkladů rady.
3. Kontinuální projednávání dlouhodobých směrů a proporcí vědy a výzkumu.

4. Národní program výzkumu 2.

Doc. Prečan: 31.10. 2003 se bude v Brně konat výjezdní zasedání rady. Je žádoucí účast dvou členů komise. Zasedání se zúčastní doc. Prečan a požádán o účast bude prof. Možný.

Dr. Blažka: Členové oborových komisí mohou získat náhrady za cestovní výlohy – je na tento účel vyčleněno 50.000 Kč. Na odměny za práci členům oborové komise je vyčleněno 390.000 Kč, to znamená 130.000 Kč na komisi. Dále je možno čerpat z částky 300.000 Kč na pokrytí nákladů na vypracování studií formou objednávky nebo veřejné zakázky. Předseda komise podá návrh. Na nákup informačních zdrojů (30.000 Kč pro všechny oborové komise) nebude komise pro společenské vědy čerpat. Předseda a místopředseda oborové komise budou zvlášť oceněni za zvýšené pracovní úsilí.

Prof. Dostál: Materiály rady pro výjezdní zasedání budou rozeslány. Připomínky lze adresovat doc. Prečanovi a prof. Možnému. Bude rozeslána pracovní verze analýzy vědy a výzkumu.

Různé:

Doc. Prečan: Prof. Potůček se omluvil z jednání z důvodů zahraniční cesty a nabízí členům komise brožuru o evropském vědeckém prostoru v sociálních a humanitních vědách.

Dr. Blažka: Brožura bude členům komise rozeslána.

Prof. Dostál poděkoval přítomným za účast a ukončil jednání komise.

Příští jednání komise se uskuteční dne 14.11.2003 v 10.00 na Úřadu vlády ČR.

Zápis: Doc. Ivo Budil

Zápis schválil: Prof. Petr Dostál